

Ranskan miehitys

Saksan piti alkuperäisten suunnitelmien mukaan hyökätä Ranskaan jo syksyllä 1939. Sodan ensimmäisen kahdeksan kuukauden aikana länsirintamalla ei kuitenkaan tapahtunut juuri mitään (valesota), kun Saksa keskittyi valtaamaan ”elintilaa” idästä.

Valesota päättyi, kun Saksa hyökkäsi Ranskaan Belgian ja Alankomaiden läpi 10. toukokuuta vuonna 1940. Saksa ei toisessa maailmansodassa halunnut ensimmäisen maailmansodan tapaan joutua näännyttävään asemasotaan, vaan hyökkäsi aggressiivisesti. Saksa yllättikin liittoutuneet hyökkäämällä vaikeakulkuisen Adriannen metsäalueen läpi.

Taktiikka onnistui ja maat nujertuivat pian. Belgian armeija antautui 27. toukokuuta. Päästyään Ranskaan Saksan joukot suuntasivat ensin kohti rannikkoa. Kesäkuun alussa joukot kuitenkin kääntyivät kohti Pariisia, joka luovutettiin viholliselle 10. kesäkuuta. Aseleposopimus Saksan ja Ranskan välillä kirjoitettiin 22.6.

Vichyn kaupunkiin muodostettiin Marsalkka Philippe Pétainin johdolla niin sanottu Vichyn hallitus. Hitler halusi jättää osan Ranskaa miehittämättä ja luoda sinne ystävällismielisen hallituksen. Tarkoituksena oli pitää Ranskan siirtomaat maan käskyvallassa.

Ranskan vastarintaliike

Saksan miehityksen seuraukset alkoivat näkyä varsin pian ranskalaisten arjessa. Ranska joutui aseleposopimuksen ehtojen mukaisesti maksamaan Saksalle miehityksen kuluista ja luovuttamaan väestöään Saksaan töihin. Nälkä, pelko ja saksalaisten joukkojen väkivalta alkoivat pian synnyttää Ranskaan monia pieniä ryhmittymiä, jotka taistelivat miehittäjiä ja Vichyn hallituksen kannattajia vastaan. Näitä liikkeitä kutsutaan yhteisnimityksellä Ranskan vastarintaliike.

Tunnetuimpia vastarintaliikkeen ryhmittymiä olivat kenraali Charles de Gaullea kannattanut FFI (Forces France Interieur) ja kommunistien FTP (Franc-Tireurs et Partisans). Molemmat toimivat Pariisissa.

Miehityksen aikana vastarintaliikkeen jäsenet tekivät tuhotöitä muun muassa sähkö- ja televerkolle, järjestivät attentaatteja, julkaisivat maanalaisia lehtiä ja auttoivat kaikin tavoin liittoutuneiden joukkoja, muun muassa vakoilemalla ja järjestämällä liittoutuneiden sotilaita ja lentäjiä takaisin Isoon-Britanniaan.

Vastarintaliikkeellä oli merkittävä rooli Ranskan takaisinvaltaamisessa Normandian maihinnousun jälkeen. Vastarintaliikkeen jäsenet tekivät liittoutuneille tiedustelutyötä ja toimittivat muun muassa tietoa saksalaisten joukkojen sijainnista.

Kuuluisa laulajatar Edith Piaf kuului Ranskan vastarintaliikkeeseen.

Normandian maihinnousu ja liittoutuneiden voitto Ranskassa

Maihinnoususta Ranskan rannikolle Normandiaan (Operaatio Overload) sovittiin liittoutuneiden kesken Teheranin konferenssissa (28.11–1.12.1943). Maihinnousua ajoi erityisesti Stalin, joka halusi keventää Neuvostoliiton tappioita itärintamalla.

Kun maihinnoususta saatiin sovittua, sen ajankohta riippui enää sopivasta säästä. Rannikon säätilaa seurattiin tarkkaan huhtikuusta 1944 lähtien. Maihinnousu siirtyi useita kertoja huonon sään vuoksi.

Lopulta maihinnousu alkoi laskuvarjojoukkojen laskeutumisella, massiivisella pommituksella ja laivaston tykkituloilla kesäkuun kuudennen päivän aamuyönä vuonna 1944. Varhain aamulla alkoi maajoukkojen hyökkäys.

Normandian maihinnousu on sotahistorian suurin meriteitse tapahtunut valtausoperaatio. Arviot maihinnousussa kuolleiden sotilaiden määrästä vaihtelevat. Liittoutuneiden miestappioksi on arveltu jopa 4 400 sotilasta. Saksan joukkojen tappioista ei ole tarkkaa tietoa. Arvioiden mukaan loukkaantuneita tai kuolleita olisi 4 000–9 000.

Maihinnousua seurannut taistelu Normandiasta jatkui yli kaksi kuukautta. Taistelu päättyi Pariisiin valtauksen elokuussa.

Normandian maihinnousun onnistuminen pakotti Saksan siirtämään sotavoimia itärintamalta Ranskaan. Operaation katsotaan nopeuttaneen Saksan kukistumista ja sitä pidetään yhtenä toisen maailmansodan tärkeimmistä taisteluista.

Lähteet:

Beevor, Anthony, Toinen maailmansota, Helsinki, 2012.

Turtola Matti, Pajala, Lasse, Kaikilla Rintamilla, Toisen maailmansodan historia, Keuruu, 2009.

BBC History – World War II, <http://www.bbc.co.uk/history/worldwars/wwtwo/> (29.9.2014) (Sivusto englanniksi)

Wikipedia, Vichyn Ranska. Suomeksi: http://fi.wikipedia.org/wiki/Vichyn_Ranska, laajempi artikkeli englanniksi: http://en.wikipedia.org/wiki/Vichy_France

Wikipedia, Ranskan vastarintaliike. Suomeksi: http://fi.wikipedia.org/wiki/Ranskan_vastarintaliike, laajempi artikkeli englanniksi: http://en.wikipedia.org/wiki/French_Resistance

Yle, 5.6.2014, Historian suurin maihinnousu yllätti Natsi-Saksan 70 vuotta sitten, http://yle.fi/uutiset/historian_suurin_maihinnousu_yllatti_natsi-saksan_70_vuotta_sitten/7278861.

The Guardian, Elämää Saksan miehittämässä Ranskassa (sivusto englanniksi): <http://www.theguardian.com/world/2009/sep/08/life-in-occupied-france-nazi>